

VACCINATIEGRAAD

Een echte vaccinatieplicht is duidelijker en ook eerlijker dan G2

Tijdens Kamerdebatten over de coronamaatregelen hangt de dreiging van 2G in de lucht: het weren van niet-gevaccineerden bij veel evenementen. Anders is een vaccinatieplicht misschien nodig, is de waarschuwing. Maar zo'n plicht is juist beter.

OMT-lid Marc Bonte stelt dat Nederland zonder een vaccinatieplicht op een onvoldoende vaccinatiegraad blijft steken en dat we daardoor niet goed in staat zullen zijn om de verspreiding van covid-19 in Nederland onder controle te krijgen. Maar wat verstaan we onder een verplichting en onder welke voorwaarden zou deze gerechtvaardigd en proportioneel zijn?

Gegeven de discussies van de afgelopen weken lijkt 2G, na 3G, een voor de hand liggende volgende stap in de drang die de overheid toepast om burgers tot vaccinatie te bewegen. Als je niet meer met een test aan sociale activiteiten kan deelnemen, maar gevaccineerd moet zijn of anderszins immuniteit moet hebben opgebouwd, zullen veel mensen dat als een plicht zien: in bepaalde sociale contexten moet je beschermd zijn, anders kom je er niet in. Van een echte vaccinatieplicht is echter pas sprake als niet-gevaccineerd zijn illegaal en dus strafbaar is.

Op het eerste gezicht lijkt 2G een minder vergaande en dus 'proportionelere' inbreuk te zijn op individuele rechten dan zo'n wettelijke vaccinatieplicht. Immers, met 2G kunnen burgers vaccinatie legaal vermijden. Als niet-vaccineren daartegen wordt bestraft met een periodieke boete, overtreden vaccinatieweigeraars de wet.

Het voordeel daarvan is dat de overheid dan nadrukkelijk een norm stelt die zij ook zelf (en dus niet via bijvoorbeeld de horeca) moet handhaven. Op deze manier is duidelijk wat de overheid van de burger verwacht en leidt een overtreding tot een concrete straf. 2G geeft een minder eenduidige boodschap: vaccineren is niet wettelijk verplicht, dus het hoeft niet, zolang je niet meedoet aan bepaalde sociale activiteiten.

Daarnaast is 2G ook ethisch en maatschappelijk minder aanvaardbaar. Natuurlijk, het laat mensen meer keuzevrijheid. Maar uiteindelijk gaat het hier niet alleen over de spanning tussen respect voor individuele vrijheid versus bescherming van volksgezondheid. Het probleem van 2G is minder dat de vrijheid van ongevacineerden wordt ingeperkt; het pijnpunt is dat ongevacineerden niet meer

Een mobiel vaccinatiepunt in de wijk Malburgen, Arnhem.

Foto Marcel van den Bergh / de Volkskrant

Marcel Verweij is hoogleraar filosofie aan de Wageningen Universiteit.

Roland Pierik is universitair hoofddocent rechtsfilosofie aan de Universiteit van Amsterdam. Samen doen zij onderzoek naar de ethiek van collectieve vaccinatie.

volledig aan het sociale leven kunnen en mogen deelnemen en dus de facto worden uitgesloten van (een groot deel van) de samenleving.

Sterker nog: met 2G zet de overheid horeca, culturele en sociale instellingen in om bepaalde groepen mensen uit te sluiten. Het verdeelt de samenleving niet alleen, het verplicht instellingen (en de

Het voordeel van een vaccinatieplicht is dat de overheid dan nadrukkelijk een norm stelt die zij ook zelf (en dus niet via bijvoorbeeld de horeca) moet handhaven

mensen die er werken) om uitsluiting te handhaven. Dat is een vorm van gebrek aan respect dat niet past in een democratische maatschappij.

Blijft de vraag: is een echte vaccinatieplicht te rechtvaardigen en vooral, is die noodzakelijk en in verhouding? Van een noodzaak kan alleen sprake zijn als we er vertrouwen in hebben dat er een vaccinatiegraad mee wordt gehaald die – ondanks het feit dat ook gevaccineerden besmet kunnen raken – voldoende is om het aantal besmettingen goed onder controle te houden. Kunnen we dat verwachten? Lukt het überhaupt als jongere kinderen nog niet gevaccineerd zijn? Vragen waarop we nog geen antwoord hebben.

Maar als een heel hoge vaccinatiegraad (hoger dan vrijwillig te bereiken is) de enige manier is om zonder keiharde lockdown het aantal besmettingen op een aanvaardbaar niveau te krijgen, dan moet de overheid dat helder uitdragen en passend beleid maken. 2G is geen goede optie. Dan nog liever een echte wettelijke verplichting.